

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
sobotne in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
vencije D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—,
inacuti po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

a plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
način št. 11.767.

Na naročila brez denarja se ne
osira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, četrtek 30. novembra 1922.

Številka: 272.

Rusi v Lausanni.

Maribor, 28. novembra.

Če ti me ne boš povabila, pa sam se bom povabil, — tako pravi župančič ljubici, in tako lahko rečemo tudi ruski delegaciji, ki je predvčeršnjim dospela v Lausanno, da se udeleži orientalske mirovne konference. Položaj je postal nekoliko neprijeten. Nihče ne more Rusiji odreči pravice, da sodeluje pri reševanju problema bližnjega Vzhoda. Nasprotno! Če se udeležujejo Lausanske konference Francija, Anglija, Italija — čemu bi se ne udeležila Rusija, ki je mejaš ozemlja, za čigar usodo gre v tem trenutku. Rusija, ta ogromna država od Črnega do Severnega ledenega morja, ima uprav življenjske interese na Carigradu in na morskih očinah, ki ji odpirajo pot v Sredozemsko morje in od tod brez Suez-kega prekop ali čez Gibraltar v široki svet. Doselej ni bilo ruske vlade, ki bi ne smatrala carigradskega vprašanja za svoje vprašanje. Krimski vojna je ruski narod dobro podučila, kaj pomeni zanj in za njegovo državo svoboda Dardanel. Načelno je tedaj bilo nedopustno, da so evropske velesile odsunile od lausanskih pogajanj državo, ki je na stvari veliko bolj prizadeta kot na pr. Italija. Toda samo načelno; v praksi je stvar nekoliko težavnejša. Sedanja ruska vlada še vedno ni mednarodno priznana, zato ne uživa niti tistih pravic, ki jih ima turška ali nemška vlada. Ruska država se danes nahaja v izjemnem položaju; kljub svoji velikosti nima niti zdaleč sorazmernega vpliva na evropsko politiko. V boljševiški vladi vidi Evropa in tudi ves ostali svet nekaj unikum, vlado, ki je vlada in ni vlada. Dokler ni ruska vlada priznana de iure po določilih mednarodnega prava — in mednarodno pravo je še vedno edina zanesljiva podlaga mednarodnih političnih odnošajev — tako dolgo je velesile ne morejo uradno vabiti h konferenci, ki ima značaj mirovne konference. Nekaj drugega je bilo v Genovi; tu je šlo za rešitev gospodarskih vprašanj, ne pa za razrešitev političnega spora. O Rusiji nihče ne ve, ali priznava mednarodno pravo ali ne. Dokler nimajo odločilne države v rokah formalne garancije, da je sedanja ruska vlada sprejela vse tiste obveznosti, ki vežejo druge — velike in male — države, tako dolgo smejo tej vladi odreči enako pravno mesto pri skupni diplomatski mizi.

Toda ruski zastopniki so — tu. Rusija se hoče vsiliti, in vlada, ki pošlje svoje delegate, govori resnico, če izjavlja, da je v tem trenutku edina ruska vlada. Njena dolžnost je, da štiti interese ruske države. Če je bilo to pravno-formalno stališče že v Genovi zelo mačno, je tem neprijetnejše v Lausanni. Toda svet bo šel preko tega. Ruski delegati se že pogajajo s turško delegacijo in skoraj gotovo je, da se bo našla formula, pod katero bo ruska vlada sodelovala pri lausanskem miru.

Nimamo še nobenih popolnoma zanesljivih vesti o zahtevah, ki jih ima sovjetska Rusija lahko pa sodimo o njeni taktiki. Med sovjetsko Rusijo in angorsko Turčijo je bila sklenjena pogodba, ki kaže določa, da bo Rusija podpirala turške zahteve, v kolikor se tičejo Carigrada, morskih očin in malozijske obale. S tem, če bo ruska vlada akceptirala glavne točke turške zahteve, bo poteptala tradicije prejšnje Rusije, ki se ni nikdar mogla odločiti, da bi smatrala evropsko Turčijo za popolnoma turško zadevo, ampak je vedno videla v Carigradu in njegovem balkanskem zaledju medna-

Pred političnimi zapletljaji?

Pašičev govor v radikalnem klubu. — Fiasco Stambulijskega. — Hrvatski blok bo temeljito spremenil situacijo. — Radikalci izzivajo vladno krizo. — Pooblastila g. Pašiču.

Beograd, 29. novembra. (Izvirno.) Včeraj dopoldne se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri je govoril samo Pašič, ki je poročal o notranji in zunanji politiki. V zunanji politiki je naglašal Pašič predvsem dva momenta. Obisk Stambulijskega in lausansko konferenco. Glede Stambulijskega obiska je izjavil, da vlada njegovih predlogov ni mogla sprejeti in da je razmerje med Belgarijo in Jugoslavijo ostalo, kakor je bilo pred njegovim prihodom. Glede lausanske konference še položaj ni razčiščen. V par dneh se povrne zunanji minister dr. Ninčić. G. Pašič ga bo pozval, da bo o svojem delu referiral v radikalnem klubu. V notranji politiki je Pa-

šič najprej prečital Komuniké Hrvatskega bloka ter nato iz tega izhodišča razpravljaj o notranjem položaju. Povdarjal je, da se bo situacija s prihodom hrvatskega bloka od temeljev spremenila. Radikalna stranka vsled tega ne bo nič utrpela, temveč bo le še ojačena, tako v parlamentu, kakor med narodom. Brez debate je nato klub sklenil povzročiti vladno krizo v svrhu razčiščenja politične situacije ter je pooblastil ministrskega predsednika Pašiča, da v trenutku, ki ga smatra za najprimernejšega, izzove vladno krizo. V ostalem pa naj o tem odloča Pašič z nekaterimi uglednimi člani radikalnega kluba.

Skandalozne razmere pri zagrebški direkciji državnih železnic. — Zagreb pred katastrofo.

Zagreb, 29. novembra. (Izvirno.) »Novosti« poročajo, da je na zagrebškem državnem kolodvoru popoln prometni zastoj. To so zakrivali nekateri organi zagrebške direkcije, kakor tudi uradniki in uslužbeni zagrebških kolodvorov, s svojo pasivno resistenco, sklicujoč se na svoj obupen gmočni po-

ložaj. Zagreb se nahaja radi tega pred katastrofo, ker bo že v par dneh zmanjkalo kuriva in drugih življenjskih potrebščin. V splošnem pa izgleda, da leži vzrok temu nenormalnemu stanju v osebnih nasprotjih, ki vladajo med osebjem zagrebške direkcije.

Italija „rešuje“ Trst z ameriškim kapitalom.

Trst, 29. novembra. (Izvirno.) »Piccolo« objavlja poročilo »Newyork Times«, glasom katerega je znana tvrdka za avtomobile Ford sklenila s tržaško pristaniško zvezo pogodbo o prepostitvi skladišč za montažo ameriških avtomobilov. Ameriški list pravi, da namerava Amerika osredotočiti svojo trgovino z Egiptom, balkanskimi državami in Levantom v Trstu. Nadalje namerava izrabiti tudi plačve v Senoli. List razpravlja tudi o fi-

nančni plati srbske (!) železniške proge Split-Dubrovnik-Kotor, ki jo tvori ameriški kapital ter izjavlja, da se je naknadno ugotovilo, da ima Trst boljši trgovski položaj. Izjava ameriških delegatov na lausanski konfer. glede prostega dohoda v Levant se nanaša na ameriške načrte za povzdigo svoje trgovine v Levantu, potom katere upa, da si pridobi maloazijski trg za svoje izdelke. Trst pa naj bi tvoril središče te trgovine.

Ekstremi se strinjajo. Ruski boljševik za Mussolinija.

Rim, 28. novembra. (Izvirno.) »Giornale di Roma« poroča iz Lausanne, da je vodja ruske delegacije Rakowsky izrazil svoje zadovoljstvo nad dosedanjim postopanjem Mussolinija za zblizanje s posebnim ozirom na lausansko konferenco. V pogovoru je izjavil, da so se rusko-italijanski odnošaji, odkar je prevzel vlado Mussolini zelo izboljšali in razčistili ter postali prijateljski. Izrazil je upanje, da se bodo kmalu tudi vzpostavili med Italijo in Rusijo potrebni gospodarski odnošaji potom trgovske pogodbe.

Smrtna obsodba bivših grških ministrov. — Smrt in visoke globe.

Atene, 28. novembra. (Izvirno.) Gunnaris, Stratos, Protopapadokis, Theodokis, Baltazzi in general Hadjonestis, vsi člani bivše Konstantinove vlade, so bili obsojeni na smrt. Admiral Gudas in general Stratigos sta obsojena v dosmrtno ječo.

Atene, 28. novembra. (Izvirno.) Vojno sodišče je izreklo nad ministri prejšnjega kabineta, ki so bili obsojeni na smrt, tudi visoke denarne globe, ki jih plačajo njihovi svojci in sicer Gunnaris 200.000, Protopapadokis 500.000, Baltazzi in Theodokis en milijon drahem, končno Sudas 200.000 drahem. Nova vlada objavlja svoj program, v katerem objavlja zlasti sancijo in obnove uprave, utrditev miru in zaščito dejavskih interesov.

Ureditev vojaške službe srednješolskih učiteljev.

Beograd, 29. novembra. (Izvirno.) Ker vlada v srednjih šolah vsled povišanih razmer veliko pomanjkanje učnih moči, je prosvetno ministrstvo zahtevalo od vojnega ministra, da uredi vojaško službo srednješolskih učnih moči tako, da odslužijo svoj rok med počitnicami ter da vsled tega ne bo trpel pouk. Vojno ministrstvo je upoštevalo to zahtevo ter je sprejelo tozadevno določbo tudi v novi zakon o ustroju vojske. Če ta zakon do meseca maja prihodnjega leta še ne bo sprejet, bo vojno ministrstvo uredilo zadevo s posebnim odlokom.

Nova ureditev delovnega časa. — Tri kategorije.

Beograd, 29. novembra. (Izvirno.) Ministrstvo za socialno politiko je s svojim odlokom razdelilo delovni čas v tri kategorije. Težki delavci (pri težki industriji) smejo delati največ osem ur na dan, za lažja dela traja delovni čas največ devet ur, za obrt pa velja deseturni delavnik.

BORZA.

Curik, 29. novembra. (Izvirno.) Predborza. Pariz 37.50, Zagreb 1.85, London 24.11, Berlin 0.0625, Praga 16.95, Italija 25.70, Newyork 537.50, Dunaj 0.0075, žig. krone 0.0076, Budimpešta 0.2225, Varšava 0.0325.

ročni problem, ki najbolj interesira Rusijo.

Sovjetska Rusija je zopet pokazala, da se njena nedosledna in neiskrena zunanja politika ne da spraviti v sklad z interesi drugih držav. Tri ali štiri leta je ta vlada živela v sanji, da se ji bo posrečilo zanetiti veliko svetovno revolucijo, ki bo z nasiljem in diktaturo porušila tisočletne tradicije raznih narodov in držav ter odpravila edino pravno bazo, na kateri temelji sodobna civilizacija: princip zasebne lastnine. Danes že uvideva, da je vojna psihoza minevala hitreje kot so učinkovali strupi boljševiških idej. Sedaj sanjarijo rdeči vlastodržci o preorientaciji ruske politike na vzhod: tu hočejo organizirati nedozorele in politično šibke narode za odpor proti zapadu Angersko-sovjetska pogodba je bila preračuna sovjetska gesta, s katero se je hotela ta vlada prikupiti mohamedanskim plemenom. Tu pa se boljševiški Rusiji zonet pridružuje neizogibna Nemčija. Enkrat je že nemška reakcija poskušala se rešiti pred porazom s pomočjo ruskega naroda; poslala je v plombiranem vagonu komunistične defetiste, da so izvršili v zaledju to, česar niso nemške čete dosegle na fronti. Sedaj delajo nemški reaktivisti — neoficielno — v angorski Turčiji in pripravljajo z rusko pomočjo nove atentate na zgradbo mirovnih pogodb.

V Rapallu pri Genovi je bila urjena nemško-ruska zveza. V Lausanni se bo tej zvezi pridružila nova Turčija s širokim mohamedanskim ozadjem.

Politične vesti.

* Nepoštena borba. Ljubljanski zajedničarji skušajo v boju za obč. volitve izrabiti vsako, četudi nepošteno sredstvo, da nepoučene ljubljance prevarijo. Tako poroča »Jugoslavija« od 28. t. m., da je glavni urednik »Slov. Naroda« g. R. Pustoslavsek na nekem shodu serviral zajedničarskim ovčicam trditve, da je dr. Kukovec obljubil Nemcem delitev Slovenije. Tak način boja se obsoja sam po sebi. Kdor je slišal kadarkoli govoriti dr. Kukoveca na raznih shodih, ve, da je on vedno z vso odločnostjo nastopal baš proti nemški politični ekspanziji v severnem delu Slovenije in da se je potegoval za ustanovitev mariborske oblasti baš še tudi iz razloga boljše in energičnejše obrambe proti nemškemu iredentizmu ob naši meji. Nečuvstvo in skrajno drzno je zato nastopanje političnega analfabeta Pustoslavseka proti našemu v težkih bojih z nemštvom preizkušnemu voditelju dr. Kukovcu. Kdor je dozdaj še količkaj dvomil o politični nepoštenosti ljubljanskih zajedničarjev, mora iz tega najnovejšega lopovstva jasno videti, da gospodje krog »Slov. Naroda« vsako, šetako osudno obrekovanje porabijo proti onim, ki se nečajo obešati na frake par ljubljanskih nergačev. Z ozirom na to najnovejšo lopovščino mora končno vsak pošten demokrat priti do prepričanja, da »Slov. Narod«, katerega duševni oče je zmožen takšnega drznega obrekovanja, ne spada več v nobeno demokratsko hišo.

* Izjave ministra Pribičevića. Napram beograjskemu dopisniku zagrebške »Riječice« je minister Pribičević izjavil: Slej ko prej stoji na stališču, da ne sme biti pogajanja s Hrv. blokom, ki zahteva posebno hrvatsko republiko. Odločno zanika, da je on proti prihodu blokaških poslancev v Beograd, ker je vsaka politična skupina dolžna, da sodeluje na delu v skupščini. Zato je proti vsaki koncesiji Hrv. bloku za prihod v skupščino. Dvomi o resnično-

sti vesti blokaških in zajedničarskih listov, da je predsednik demokratske stranke Davidović za pogajanja z Radličem, ker je vezan s sklepi demokratske stranke, ki se glase proti reviziji vidovdanske ustave, kar je pa glavna zahteva blokašev. Razcep med Radličem in frankovci samo potrjuje njegovo staro tezo, da se z državno-pravnimi koncesijami ne rešuje t. zv. srbsko-hrvatski spor. To vprašanje se mora rešiti samo z idejo edinstva. Dveletni obstoj današnjega režima, ki drži glavne linije v vprašanju edinstva, je izpodkopalo pozicije Hrv. bloka, ki je v procesu razpadanja.

*** Zopet nov načrt o upravni razdelitvi Julijske Krajine.** Italijansko časopisje v Primorju in na Benečanskem se neprestano peča z vprašanjem, kako najbolje razdeliti Julijsko Krajino, da bi bili Jugoslovenci popolnoma razkosani in oslabiljeni. Doslej je bilo predloženih z različnih strani že vse polno načrtov, ki govore vsi za to, da je treba Jugoslovene v Primorju razkosati. V eni zadnjih številčk tržaškega »Piccola« je izpregovoril o tej zadevi tudi bivši istrski deželni glavar Rizzi ter predložil zopet nov načrt. Izrekel se je za tri pokrajine, Trst, Istro in Goriško. Sežanski in postojnski okraj bi se odtrgala od Goriške in priključila Trstu. Ravno tako bi se Goriška okrnula na severu s tem, da bi se tolminski okraj priključil k videmski pokrajini. Tako pohabljen Goriška bi potem lahko tvorila posebno pokrajino s prefekturo v Gorici, ker bi bili Slovenci, ki bi po tej operaciji ostali na Goriškem v manjšini, tako da bi bila odpravljena slovanska nevarnost. Kar se tiče Istre je g. Rizzi odločno proti temu, da bi se Koper in Piran priključila Trstu, kajti v Istri so Slovani v večini, kljub temu da otok Krk in Kastav ne spadata več k tej deželi. Vsled tega da bi znala za italijansko Istro nastati resna nevarnost, ako bi se ta dva okraja priključila Trstu. Tudi iz tega, kakor iz vseh drugih načrtov pa se vidi italijanski strah pred slovansko večino. Ko so popreje utemeljevali ti gospodje pravico Italije do teh dežel, so brez sramu trdili, da v njih sploh ni Slovanov; kvečjemu so popustili v tem oziru v toliko, da so omenili tudi neke stujerodne manjšine, ki pa ne prihajajo v poštev. Sedaj pa, ko gre za upravno ureditev, sedaj priznavajo dan za dnem sami, da so v vsem Primorju — Slovani v večini. To potrjuje znova, da imajo Italijani za vsak slučaj drugo pamet, drugo prepričanje in drugo logiko.

*** Kdo bo novi predsednik poljske republike?** Iz Varšave poročajo: V poljskih političnih krogih se mnogo govori o osebi bodočega predsednika poljske republike, ker maršal Pilsudsky namerava v najkrajšem času podati ostavko kot šef države in obdrži samo vrhovno komando poljske vojske. Kot kandidat za novega predsednika republike se imenujejo general Sikorski, bivši min. predsednik Ponia-

towsky, poljski poslanik v Parizu Jermowsky in bivši predsednik republike Paderewsky. Korfanty je izjavil, da ne namerava kandidirati za predsednika republike.

*** Novi nemir Tripolitanijske in Kirenajke.** Arabska vstaja proti Italijanom v Tripolitanijski in Kirenajki, je kakor smo že poročali, potisnila Italijane na skrajni rob dežele, k morju, kjer se drže edino še vsled zaščite vojnih ladij. V notranjosti gospodarijo ustaški Arabi, ki so si postavili tudi svojo vlado, kateri je stopil na čelo šejk Said Muhamed Idris el Senussi. Novo vlado sta sestavili ustaški arabski plemeni Aruna in Migurata. Italijani čakajo na nova ojačenja, na kar bodo skušali zadušiti ustajo ter pregnati novo ustaško vlado.

*** Razkol v italijanski klerikalni stranki.** Kakor poročajo italijanski listi, je prišlo med italijanskimi klerikali, takozvanimi popolari, do razdora. Znano je, da so bili dosedanji voditelji italijanske klerikalne stranke najprej papeževci in šele potem pristaši države in naroda. To pa ni ngajelo nacionalnejšim pristašem, ki so se sedaj ocepili ter ustanovili nacionalne ljudske stranke. Razcepitev popularovcev v Italiji je velikega pomena in nov uspeh — fašistov, kajti to je pravzaprav njihovo delo. Ko so razbili in oslabil socijaliste, so se spravili nad najmočnejšo italijansko stranko — nad popularovce ter na diplomatičen način razbili tudi te.

*** Borba za Vzhodno Galicijo.** Čim se je stvorila poljska država ter zasedla tudi Vzhodno Galicijo, ki je pretežno rusinska zemlja, so pričeli spori med obema bratskima narodoma. Rusini ali Ukrajinci, kakor se zadnje čase sami imenujejo, so odločni protivniki ne le Poljakov, ampak tudi Rusov. To sovražstvo, posebno do drugih, so jim vcepili v prejšnjih desetletjih Nemci s sistematičnim hujskanjem, s katerim so hoteli slabiti veliko Rusijo. V dobi svetovne vojne, posebno proti koncu, so Nemci podpirali Ukrajince ter jim snovali tudi posebno ukrajinsko državo, ki naj bi bila nekak zvezen del Avstrije, kakor bivša Ogrska. Po polomu centralnih sil na eni in po zmagi boljševikov v Rusiji na drugi strani, so šli nemški in obenem tudi ukrajinski načrti uničeni. Avstrije ni več, Poljska je samostojna, ruska boljševiška Ukrajina pa je ravno v zadnjih dneh izrazila popolno edinstvo z ostalo sovjetsko Rusijo ter se docela podredila Moskvi. Bivši avstroogrski Ukrajinci, ki so še vedno nosilci starih od Nemcev jim ucepljenih aspiracij, so razdeljeni med tri države. Oni pod Karpati na bivšem severnem Ogrskem so kot avtonomna Podkarpatska Rusija priključeni češkoslovaški republiki, oni v Bukovini so sestaven del kraljevine Romunije, v Vzhodni Galiciji pa se nahajajo v nekakem še neodrejenem stanju. Vzhodno Galicijo upravlja danes sicer Poljska, vendar pa ta zemlja ni sestav-

ven del poljske republike. Poljska je le nekaka mandatarka. Ker so mesta Vzhodne Galicije skoro docela poljska in je tudi sicer inteligenca pretežno poljska, delajo Poljaki z vsemi silami na to, da bi bila ta zemlja definitivno pridružena Poljski. Ukrajinci se seveda temu odločno protivijo ter se tako doma in tudi v emigraciji bore proti Poljski in intrigirajo proti njej kjer le morejo. Zarote proti Poljski so na dnevnem redu in nedavno je prišlo tudi do krvavih spopadov med ukrajinskimi ustaši v Vzhodni Galiciji ter med poljskimi četami. Ukrajinska vlada za vzhodno Galicijo, ki se nahaja v inozemstvu, se je kakor poročajo sedaj ameriški listi, obrnila na odvetniško pisarno bivšega predsednika Wilsona, ki je prevzela nalogo posredovanja med zavezniki, Zvezo narodov, svetom poslaničkov in poljsko republiko glede vprašanja Vzhodne Galicije. Wilsonov zastopnik je že konferiral z zastopniki antante, Zveze narodov in sveta poslaničkov ter se sedaj obrnil pismo tudi na poljsko in češkoslovaško vlado. Poljska vlada je odgovorila, da smatra Vzhod. Galicijo za svoje pravno področje, ker je deželo redno zasedla ter vzpostavila red in mir, katerega bi brez nje ne bilo in ker se je tozadevno in v tem smislu tudi pogodila s sovjetskima vladama Rusije in Ukrajine. Poljska vztraja pri tem, da ostane v Vzhodni Galiciji in da se ne umakne tudi ako bi zavezniki drugače ukrenili. Češkoslovaška vlada pa je izjavila, da na tem vprašanju ni zainteresirana ter ga smatra za interno poljsko zadevo. Kako se bo vprašanje Vzhodne Galicije rešilo se ne da proročevati, gotovo pa je, da je trd oreh, ki bo povzročal ne le Poljski, ampak tudi ostali Evropi še mnogo preglavic.

*** Clemenceaujev neuspeh v Ameriki.** Bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau, ki velja za najstrastnejšega sovražnika Nemcev v Franciji, je odpotoval nedavno, kakor smo že poročali, v Ameriko, da priredi več propagandnih predavanj, s katerimi naj bi pridobil Združene države za sodelovanje v evropski politiki na strani Francije. Clemenceau je imel doslej v Ameriki že več govorov, toda kakor poročajo tamkajšnji listi, ni imel uspeha. Večina ameriške javnosti ga je sprejela hladno, deloma celo sovražno. Značilne so v tem oziru izjave, katere so podali nekateri ameriški senatorji listom. Senator Borah je izjavil, da je Clemenceau največ odgovoren za bedno stanje, v katerem se nahaja Evropa. On je vnesel v versaillesko mirovno pogodbo najhujše in najslabše odredbe ter se najodločnejše uprl ameriškega poizkusu ublažiti jih. Senator Hitcock je vprašal Clemenceaua, čemu Francija draži Nemce ob Renu z 80 tisoč črnici? Senator Caraway je rekel, da so Clemenceaujeve obtožbe proti Nemčiji neresnične. Senator Capper je izjavil, da išče Clemenceau ameriško pomoč za nove francoske vojne pripra-

ve, dočim so utrujeni Amerikanci mišljenja, da jim morajo Francozi najprej poplačati vojne dolgov. Senator Morris je naglasil, da so se vse ameriške volitve od l. 1919 do danes vršile v znamenju nepriznavanja versailleske mirovne pogodbe, kar znači brezpogojno obsodbo Clemenceaua. Tudi ameriško časopisje samo ni naklonjeno Clemenceauju ter je odločno proti temu, da bi se uresničila še od Wilsona predlagana vojaška zveza med Združenimi državami in Francijo, katero znova predlaga sedaj Clemenceau, ki pa je bila že itak v senatu enkrat odklonjena. Stari »tiger« Clemenceau, kakor izgleda, torej nima posebne sreče onkraj morja, gotovo pa ne take, kakor jo je svojčas imel tostran v Evropi, ko je bil pri sklepanju mirovnih pogodb glavna osebnost, od katere je bilo odvisno vse in kateri se imamo zahvaliti tudi mi Jugoslovenci za marsikatero klopoto.

*** Lloyd George o rezultatu angleških volitev.** V eni zadnjih številčk »Daily Chronicle« je napisal bivši angleški ministrski predsednik Lloyd George zanimiva razmotrivanja o ravno kar yavršenih državnozborskih volitvah v Angliji, o katerih pravi tudi sledeče: »Konzervativna stranka je dobila pri zadnjih volitvah sicer res večino mandatov, toda med narodom predstavlja kljub temu manjšino. Od 15 milijonov glasov so dobili konzervativci le 6 milijonov, to je komaj dve petini, dočim so ostale tri petine dobile ostale stranke. V tej činjenici vidi Lloyd George potrditev onega, kar je prerokoval, namreč da si ne more nobena stranka sama zase osigurati ono podporo zemlje, ki je neobhodno potrebna za močno vlado. Tako vlado more tvoriti le koalicija. Poleg tega izgublja taka vlada, izvoljena od manjšine, na moralni avtoriteti. Lloyd George pravi, da se v prihodnje lahko zgodi, da pride na isti način do vlade delavska stranka. Poraz liberalcev je zakrivila okoliščina, da so vsi liberalci skupaj dobili 4.397.000 glasov. Sedaj so oboji liberalci pripravljene na skupno delovanje.«

Dnevna kronika.

— Poročil se je v nedeljo v Celju g. Andr. Novak, sodni svetnik, z gđ. Marjo Žužovo iz Mozirja. Mnogo sreče!

— Demokratom v upoštevanje. V naši Ljubljani te dni valovijo strasti hude voline borbe. Četudi nekateri udarci letijo celo preko Save do Maribora, treba da jih ne vzamemo tako tragično. Živahnost volilne kampanje je vedno stokrat boljša nego indiferentnost, nezavednost. Videti je, da se narod zelo živahno briga za svojo usodo, zato tekma za vajeti. Mi tu ob meji smo program svojega dela baš zadnje tedne globoko zasnovali in moramo njemu vse moči fiziološki in duhovni, pisani 335, moka št. 0 gradu so sicer tudi za nas važni, a naše življenje živimo tu in tu bode tudi naša bodočnost.

Poljski zlet v Lvovu 1903 je obiskalo češko Sokolstvo v velikem številu in zmagalo v tekmah. Naslednje leto smo pozdravljali češko Sokolstvo v Ljubljani na I. slovenskem sokolskem zletu. V francoskem Arrasu si je češko Sokolstvo priborilo zopet prvo cenilo. Zletnih slavnosti hrvatskega Sokolstva v Zagrebu (1906) se je udeležilo isotako in obiskalo ob tej priliki Dalmacijo in Črno Goro.

32. V. vsesokolski zlet 1907 je bil znamenit zaradi mednarodne tekme evropskih telovadnih zvez, v kateri je v teški borbi zmagala češka vrsta. Tečaj udbe se je udeležilo 7800 članov, 2400 članice, 500 moškega naraščaja, 500 ženskega naraščaja in 1800 moške dece. V sprevedu je korakalo 12.550 članov v krogih. Posebna točka je bila šahova igra, v kateri je več stotin članov in naraščaja predstavljalo zmago Žiško nad ogrskim Zigmundom pri Nemškem Brodu.

Sokolska organizacija se je dopolnila 1. julija 1907 na zborovanju zastopnikov češkega, bolgarskega, hrvatskega, slovenskega in srbskega Sokolstva, ko je nastala Zveza slovanskega Sokolstva.

(Dalje prihodnjič.)

PIVKO: Čehoslovaško Sokolstvo v dobi 1862—1922.

(Dalje).

26. Leta 1888. je poletel češko Sokolstvo prvič na slovanski jug, v Ljubljano.

Prijateljski stiki Sokolstva z njo francoskih gimnastov imajo svoj začetek tudi leta 1888.

Po štirih ponesrečenih poizkusih je Sokolstvo doseglo 1889 odobrenje pravil sokolske zveze za Češko in 24. marca se je vršil ustanovni občni zbor »Češke Občine Sokolske« (»Česká Obec Sokolská«) v Pragi, ki je štela 11 žup s 152 društvi in 17.959 člani. Prvi starosta Č. O. S. je bil 15 let dr. Jan Podlipný.

Č. O. S. se je udeležila 1889 slavnosti francoskih gimnastov in dosegla v tekmah prve cene. Tujina je bila odslej spoznavala Čehe po uspehih sokolskih tekmovalcev.

27. Na II. vsesokolskem zletu v Pragi 1891 ob priliki jubilejne obrtne razstave je telovadilo 2473 članov, v sprevedu je korakalo 5520 članov v krogih.

1892 je obiskalo češko Sokolstvo prvi zlet poljskega Sokolstva v Lvovu in

zlet francoske zveze gimnastov v Nancy, kjer si je v tekmah zopet priborilo vence.

28. Zleta v Čeških Budějovicah 23. julija 1893 se je udeležilo nepričakovano veliko števil Sokolstva. S tem zletom s pričlenila dolga vrsta skupnih obiskov pomembnih mest na Češkem in Moravskem.

Znameniti so še sledeči večji poleti češkega Sokolstva: 2. na Moravsko (1898) ob stoletnici rojstva Palackeega, 3. na Moravsko (1899) v Blansko, Brno in Třebíč, 4. na Moravsko v Zábreh, Litovel in Olomouc, 5. na Ostravsko (1902), 6. v Češke Budějovice (1903), 7. v Češko Třebovo (1904), 8. v Hodonin na Moravskem ob slovaški meji (1905), 9. v Prostějov in Kroměříž (1908), 10. v Olomouc in Uherske Hradišče (1911), 11. na Ostravsko (1913), 12. v Brno (1914). — Po vojni je Č. O. S. obnovila svoje delovanje v tej smeri in priredila več krasno uspeših sokolskih zletov, zlasti v kraje, ki so bili pred vojno Sokolstvu nepristopni. Leta 1919. je Sokolstvo obiskalo Zatec, Litomečice, Jihlavo, Břeclavo in Znojmo.

Leta 1921. je bilo več velikih zletov na Slovaškem, pokrajinski zleti na Kladnu, v Liberi in v Přerovu, leta 1922. velik pokrajinski zlet na Ostravsko.

Pri vseh teh podjetjih zasleduje Sokolstvo jasen cilj: povzdigniti hoče narodno zavest in okrepiti narodne manjšine v krajih, kjer je vladal doslej močan sovražnik.

29. III. vsesokolskega zleta v Pragi 1895 se je udeležilo 7533 članov v krogih in 4287 telovadcev. Istega leta je pričelo češko Sokolstvo izvrševati prosvetni program poleg telesne vzgoje. Pri Č. O. S. so osnovali »Izobraževalni odsek« in »Sokolsko Maticco«, ki je imela nalogo širiti sokolsko slovstvo.

Naslednjega leta (1876) se je ustvaril »Svaz Československeho Sokolstva«, v katerem so se spojila Česká in Moravsko-Slezska Obec Sokolska in dolnjeavstrijska župa. Ime zveze se je 1902 izpremenilo (»Česká Obec Sokolska«). Sokolstvo je tretjič obiskalo Poljsko — Krakov.

30. Leta 1877 je jel izhajati »Věstník Sokolský«, glasilo Č. O. S., ki pri naša uvodnike iz sokolskega življenja in poročila zveze in žup. List ima zdravstveno in vaditeljsko prilogo. Izhajal je dvakrat mesečno, leta 1922. je postal tednik.

31. IV. vsesokolski zlet 1901 je zbral v Pragi čez 11.000 članov in 6.705 telovadcev iz 571 društev. Nove tečke so bile telovadba žen (867) in moškega naraščaja (1888).

— Mednarodni zdravniški tečaj. Dunajska medicinska fakulteta priredi od 4. do 16. decembra 1922, 8. mednarodni zdravniški nadaljevalni tečaj o nadaljevanju kirurgije, ortopedije, urologije, pomoč pri porodu, ginekologije in s posebnim upoštevanjem terapije. Obiskovalci tečaja imajo plačati le vpisnino. Reflektanti naj priobčijo ime ter morebitne želje tujniku dr. A. Kronfeldu, Wien 9, Porzellangasse 22.

— Za Aškerčev spomenik v Ljubljani, V. izkaz prispevkov (od 11. do 20. novembra 1922). — 2000 K: Ivan Jelenc ml. v Ljubljani; 1000 K: minister Pucelj v Beogradu; 600 K: pokr. podnamestnik dr. V. Baltič v Ljubljani; po 500 K: Iv. Anderlich v Šmarju pri Jelšah, Rudolf Pevec v Mozirju; po 400 K: A. Goričar v Mozirju, dr. Karba v Kamniku, Herman Tomez na Bledu; po 100 K: dr. Al. Gradnik v Ljubljani, dr. J. Potokar v Radomljah. — Skupaj 6000 K. Doslej nabranega 38.475 K. — Blagajnik: dr. Vekoslav Kisovec.

— Smrtina nesreča v Kamniških planinah. V nedeljo se je pod Grinovecem smrtno ponesrečil turist Josip Turk iz Ljubljane. Med potjo se mu je izpodrsnilo in je padel v prepad.

— Drugi obrok ameriškega posojila bo v prihodnjih dneh izplačan in sicer 10 milijonov dolarjev. Finančni krogi pričakujejo v nekaj dneh zopet ojačenja dinarja.

— Nov list v Novem Sadu. V Novem Sadu prične z novim letom izhajati nov socialističen list, pisan v madžarskem jeziku ter namenjen socialistom madžarske narodnosti v naši državi. Urejal bo list socialistični poslanec dr. Sekulić.

— Strašna rogiška tragedija. Berlinski listi poročajo iz Katovic: V neki vasi blizu Katovic se je dogodila nenavadna nesreča, ki je v kratkem uničila celo obitelj. Neka žena je prodala na trgu svinjo za 50.000 mark in pustila denar na mizi. Triletna hčerka je segla po denarju in ga vrgla v peč. Ko se je oče vrnil domov in izvedel, kaj je storila hčerka, je zgrabil otroka s tako silo, da mu je odtrgal obe roki. Žena je med tem kopala dojenčka in ni vedela, kaj se je zgodilo. Ker pa mož se dolgo ni vrnil z otrokom, je pustila dojenčka v vodi in odšla v drugo sobo. Tu se ji je nudil strašen prizor: triletna hčerka je ležala v luži krvi, mož pa se je zraven obesil. Ko se je vrnila k dojenčku, ga je našla mrtvega, zalila ga je vodo. Da je bila mera nesreče polna, je žena zadela srčna kap in je padla mrtva na tla.

Celjske vesti.

Poročil se je v nedeljo, dne 26. t. m. g. Drago Naprodnik, upravitelj pivovarne v Zalcu z gđ. Pavlino Čilenšek iz Griž.

Smrtina kosa. Dne 25. t. m. so pokopali v Celju gđ. Cirilo Zupančič edino hčerko g. Zupančiča, trgovca v Celju. Bila je marljiva članica celjskega Sokola. Blag ji spomin!

Osebna vest. Na lastno prošnjo je v pokojen g. dr. Iv. Verčon, okrajni zdravnik in sanitetni referent pri okr. glavarstvu v Celju. Mesto je v Urad. listu že razpisano.

Westenova tovarna za posodo namerava znatno skrajšati svoj obrat, ker je nastopila pri kupčiji velika stagnacija.

Gremelj trgovcev za celjski politični okraj naznanja vsem svojim članom, da ostanejo trgovine dne 1. decembra, na dan proslave našega ujedinjenja celi dan zaprte.

Miklavžev večer priredi Nar. Čitalnica v Celju, v torek, dne 5. dec. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Nar. doma.

Dijaški kuhinji v Celju je poslal namesto venca na grob svojemu dragemu prijatelju g. dr. Homannu zdravniku v Radečah, g. Fr. Mastnak, notarijev namestnik v Ljutomeru, 400 K.

Priprave za razširjenje celjske mestne elektrarne. Mestni urad celjski pozveduje pri vseh interesnih mestnega okoliša, koliko električnega toka utegnejo potrebovati, da se ugotovi število odjemalcev in kvantum potrebne električne sile. Kmalu se bodo na podlagi statističnih podatkov začela pogajanja s falsko elektrarno.

Elevator d. d. Zagreb, Kukovičeva 30

Mariborske vesti.

Maribor 29. novembra 1922.

m Proslava ujedinjenja dne 1. decembra t. l. Kakor že včeraj naznanjeno, priredi okrajni glavar dr. Lajnsič dne 1. decembra ob 9. uri zvečer v Gützovi dvorani eliten ples, za katerega so se vabila že razposlala. Vsem, ki pomotoma niso dobili povabila, pa se žele udeležiti proslave, izda predsedstvena pisarna okrajnega glavarstva vstopnice. Vstopnine k prireditvi ni, tudi prosti darovi se ne bodo pobirali. Garderobe bodo dve, seveda brezplačno. Za dame ni predpisana toaleta, za gospode pa je obleka temna.

m Na praznik ujedinjenja dne 1. decembra se vrši ob 9. uri v stolnici slovesna maša, pri kateri sodeluje Glasbena Matica, ki bo proizvajala Mozartovo mašo v C. znano pod »Kronungsmesse«.

m Nesramne cene za stanovanja. Pod takimi in podobnimi naslovi dobivamo dopise, kako mnogi v Mariboru izkoriščajo položaj in navijajo cene za stanovanje in sobe na naravnost oderuško višine. Nekdo zahteva ba za stanovanje 3 sob 10.000 K, drugi — podnajemnik — pa sobo s hrano 8000 K itd. Ker vseh takih poročil seveda ne utegnemo kontrolirati na njih resničnost, jih ne moremo objavljati. Sicer je pa samo pisanje po listih o takih stvarih seveda brezpredmetno. Za razsoje so tudi stanovanjska oblastva oziroma sodišča. Tja se treba obrniti ustmeno ali pismeno.

m Trgovski gremij za mariborsko okolico objavlja, da bodo v petek, dne 1. decembra zaradi državnega praznika vse trgovine zaprte.

m Gledališki vhod. Uprava Narodnega gledališča javlja občinstvu, da se s ponedeljkom zatvori običajni vhod v Gledališki ulici in otvori nasproti glavne pošte. Predvor se bo kuril in s tem bo doseženo, da ne bo v gledališču toliko prepaha.

m Škandal z dragonsko vojašnico. V nedeljo si je nek član Mariborske gradbene akcije ogledal glasovito dragonsko vojašnico. Dotično gospod, kakor nam zatrjuje, dobro pozna vojašnico še iz avstrijske dobe. Kar ni mogel verjeti, da je tak javen škandal mogoč in da ga mirno trpe visoki vojaški krogi, ki prihajajo v Maribor na inšpekcije. Nekdaj tako lepo, snažno postopje izgleda danes že skoro kot razvaline starega gradu. Že na objektu v Jezdarski ulici, kjer je nekaj stanovanj, je velik del postopja opustošen, brez oken, iz stranišč teče nesnaga po stopnicah, tla segnita, vse naokrog skrajno zanemarjeno. Toda naravnost škandalozen pogled se opazovalcu nudi na objektu zadej proti Poljski ulici. Tu so vsa okna razbita, to se pravi jila sploh ni, ker so jih »dobri ljudje« odnesli. Skozi odprtine lije seveda dež in se siplje sneg. Kako izgledajo tla in zidovje, si lahko vsakdo predstavlja. In o ironija! Ob teh napol razvalinah straži vojak s puško. Opazovalec si ne hote misli: toliko stanovanj bi bilo lahko tu v teh praznih prostorih, tam na drugih krajih pa toliko sto revežev ne more najti niti strehe nad svojo glavo.

m Za nabavo šolskih potrebščin revnim učencem deške osnovne šole II. je daroval g. R. Jeglič znesek 100 Din. Podaril je šoli tudi nekaj orodja za rokotvorni pouk. Za oboje mu izreka vodstvo iskreno zahvalo.

m Razstavljene so zanimive statistične tabele Državne borze dela v Mariboru in sicer v izložbi pohišstva K. Wesiak, Aleksandrova c. 19.

m Pohorski izleti so postali ob prehodu jeseni v zimo divnokratni. Kdor ljubi lepoto narave, naj ne zamudi izleta na Pohorje, skozi menjajoče se jesenske in zimske pokrajinske slike. Od izborno oskrbovane in kot take že slovite Ruške koč, kjer se turist lahko oddahne in izjednači duševne užitke s telesnimi, vodi po malem snegu udobna pot do Mariborske koč. Novi oskrbnik te koč je napravil žnje hotelsko oskrbljeno restavracijo. Snaga, red, točna postrežba, prijaznost in postrežljivost se izletniku na prvi pogled prikupi. Kava z smetano, surovo maslo in vse, kar srce poželi, nudi koč. Obisk je zadovoljiv, vendar bi bil lahko še lepši, če bi Mariborčani vedeli za lepoto predzimskega Pohorja in za udobnost v naših kočah. Prid' vrh planin, nižave sin! Planine.

m Važno za vse delodajalce. (Uradno.) — Delodajalce opozarjamo tem potom novici na § 102. zakona o zaščiti delavcev (Uradni list z dne 13. VII. 1922, št. 74), ki določa, da morajo delodajalci nabavljati svojo delovno moč predvsem po državni borzi dela. To se pravi, da mora vsakdo, ki potrebuje kakršnokoli delovno moč — moške in ženske — (dninarji, tovarni delavci, slugge, pisarniško osebje, trgovsko osebje itd.) to prijaviti državni borzi dela, ne pa da oddaja prosta mesta kar sam pod roko. Istotako mora prijaviti vsak delodajalec državni borzi dela, če odpusti več ko 5 delavcev naenkrat. Zakon o zaščiti delavcev je v veljavi že od 28. II. 1922, in je bilo torej časa dovolj, da se je mogel pončiti vsakdo o njegovih določbah. Kdor bo ravnal še odsljed protivno temu zakonu, bo kaznovan glede prestopka § 102 pa § 122, točka 7, istega zakona, z globo 50 do 3000 dinarjev, ob ponovni kršitvi poleg denarne kazni še z zaporom do 1 meseca. — Državna borza delav Mariboru. Šef: Jože Stabej.

m Za decembersko porotno zasedanje v Mariboru je vloženih že dozdej 14 obtožnic, prilično toliko slučajev pa je še v preiskavi. Zasedanje bo torej zopet zelo dolgotrajno. Zoper prevladujejo grdi umori. Par slučajev je od celjske porote, kjer vsled premalega števila slučajev odpade tudi decembersko zasedanje. Predsednik porotnega sodišča bo dvorni svetnik g. dr. Jakob Toplak, njegovi namestniki pa: dvorni svetnik Jos. Fon, viš. dež. sod. svetniki Aleks. Ravnikar, Josip Sterger in Fran. Posega ter dež. sodni svetnik Janko Guzelj. Kot glavni porotniki so izzrebani: Gmainer Jožef, pos. in župan, Sp. Duplek; Knapleš Ivan, pos. Vodole; Prelog Fran, pos. Fram; Bračko Friderik, pos. Vodole; Černež Karl, pos. Fram; Bruncek Jožef, pos. Rošpoh; Peklar Alojz, pos. in kovaški mojst. Krčevina 128; Čas Maks, pos. in trg. Javrnik (Brezno); Zagajšek Franc, pos. Muta 20; Drašak Lenart, pos. Sp. Gasteraj; Jurše Janez, pos. Log (Lobnica); Kostanjšek Ivan, pos. in trg. Sv. Martin pri Vurbergu; Rajh Alojzij, Ljutomer; Forstnarč Anton, gostilničar Pobrežje 67; Čepe Anton, pos. Jelovec 28; Lipovec Franc, pos. Cezanjevi 18; Kosajne Blaž, kovaški mojster Pušenci 7; Izlakar Filip, trgovec Ormož; Fras Martin, pos. Flekušek 10; Novak Simon, pos. Bohova; Krajnc Franc, pos. in trg. Sv. Martin pri Vurbergu; Grubelnik Alojz, pos. in trg. Št. Janž II, št. 5; Marčič Anton, pos. in strojar Sl. Bistrica 48; Vešnik Anton, pos. in župan Zg. Hoče 28; Škof Gregor, velep. in župan, Krčevina 67; Pečnik Franc, spediter, Ptuj, Aškerčeva ul. 18; Meško Anton, pos. Trgovič 17; Muzek Ignac, pos. Sp. Breg 51; Dreisibner Kasper, pos. Selnica ob Dravi 36, Belec Franc, župan, Vintarovec 33; Santl Jožef, pos. Žitečka vas 68; Jandl Anton, zidarski mojster, Ljutomer; Potočnik Anton, gostilničar, Fram; Šrbinek Jurij, pos. Grušova 9; Brez Anton, pos. Tibolec 20; Kossar Karl, pos. in mesar, Ptuj, Srbski trg. Kot nadomestni porotniki pa: Horvat Anton, mesar, Ferik Alojz, zganjetoč, Klobučar Artur, zaseb. uradnik, Vaupotič Franc, pekarija, Haber Karl, trgovec, Novak Albin, trgovec, Gaischeg Martin, trgovec, Čeh Karl, pekar, Reisman Franc, hišni posest., vsi v Mariboru.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Sokolstvo.

o Za eliten ples dne 1. decembra v proslavo ujedinjenja je prejelo Sokolsko društvo za svoje člane več vabil. Oni bratje in sestre, ki se hočejo udeležiti te prireditve, se naj zglasijo v pisarni staroste dr. Semeca.

Gospodarstvo.

g Zagrebški trg 27. novembra. V Kro-nah po 100 kg postavno bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica 1570—1620, rumena koruza (stara) 1350—1400, nova, umetno sušena 1080—1100, rž 1400—1500, ječmen za pivovarne 1500, za krmno 1350—1450, oves 1080—1120, moka št. 0 2375—2400, št. 2 2275—2300, št. 4 2175—2200, tendenca nespremenjena.

g Produktna borza v Novem Sadu, 27. novembra. Pšenica bačka 390, srem-ska 395, ječmen bački 265, sremski 270, koruza bačka 320, zrno za marc 210, fižol novi beli 345, pisani 335, moka št. 0 bačka 555, za kuho 530, krušna št. 6 480, otrobi pšenični 157, mast svinjska ab Bačka 26, orehi bosanski 500, čebula 330, Tendenca neizpremenjena.

Kultura in umetnost

* Nečak. Opereta v treh dejanjih. Uglasbil Viktor Parma. Delo, katero se je doslej že proizvajalo v Zagrebu in v Ljubljani, smo slišali včeraj prvič v Mariboru. Libreto, katero je spisal J. Hirsch, prinaša običajno operetno zapletljaj; vendar pa nima tiste dramatiške učinkovitosti, katera se pričakuje od umotvorov te vrste. Glasba je neprisiljena in naravna, vsebuje mnogo menjave, ter se giblje v slogu dunajskih operet. Glavna vsebina je sledeča: Grof Plamenov (g. Rasberger) in njegova soproga Sabina (gđ. Petkova) iščeta po advokatu dr. Reuscherju (g. Kopač) nečaka Alfreda (g. Arhipov), katerega hočeta poročiti s hčerko Elzo (gđ. Savinova). Postrežek Berger (g. Janko) obleče Alfredovo obleko ter nastopa odslej kot nečak. V lepo pevko Mino (gđ. Gajeva) se zaljubijo po vrsti stari Plamenov, Berger, pa tudi Alfred. Po raznih zapletljajih se končno pravi nečak zaroči z Elzo. Cela predstava je dokazala, da so se vsi pojedinci potrudili, rešiti nalogo kar najbolj častno. G. Janko je bil največ zaposlen. S svojim humorjem je spravil mnogo življenja na oder. G. Arhipov očividno napreduje in se v igri razvijaja. Pustolovskega nečaka je podajal z živahnostjo. G. Rasberger ter gđ. Gajeva, Savinova in Petkova so bili simpatični v petju, kakor v igri. Izmed muzikalnih posebnosti je osobito omeniti duet v drugem dejanju (gđ. Gajeva in g. Arhipov) ter dueta v tretjem dejanju (gđ. Savinova in g. Arhipov) ter gđ. Gajeva in g. Janko. Ansamble točke so bile dobro nastudirane; posebno učinkovit je bil finale drugega dejanja. Manjše vloge so zastopale gđ. Imbejeva in Čepičeva ter g. Jerman, Javornik, Harastovič, Kosič in Kopač. Dekoracije in kostumi so bili okusni, razsvetljava, osobito v drugem delu lepa. Režija je bila skrbno pripravljena. Pri dirigentskem pulsu je bil sam skladatelj g. Parma, ki je vodil predstavo s svojo večjo in mirno roko. Njegovo priljubljenost je dokazal prijazni vsprejem ob vstopu ten njegov poziv na oder ob koncu drugega dejanja. Akoravno je bilo gledališče se srednje obiskano, je bil aplavz živahen in se je javljal tudi po posameznih scenah. Gospodu skladatelju se je izročil v priznanje njegovih zaslug lep šopek cvetlic. To je bila prizrčna pozornost. S tem, da častimo kulturne delavce, častimo sebe. H. D.

x Utrinki. I. št. II. leto. Izdaja literarni klub »Utrinki« v Mariboru. (Prejeli smo sledečo sodbo najmlajšega o najmlajših ter jo objavljamo. — Svojo sodbo pridržimo za pozneje. Op. ur.). Mnogo nam obeta ta klub, veselji nas in ponosni smo nanj. Žal samo, da kaže mariborska javnost tako malo zanimanje za naše mlade fante. Prežalostno je tudi, da ga niti dijaki ne podpirajo. Da bomo o tem bolj na jasnem, prosimo tov. upravnika naj spregovori par besed o bilanci »Utrinkov«, I. številka je pač sad nočimie sad pro-

stosti. Vsebinska je splošno dobra, ampak, kakor povsodi, je tudi tukaj ljulka vmes. Oglejmo si natančneje to številko! »Tvoja in moja molitev, brat moj v hrepenenju« je najboljši košček cele številke, izvrstno posrečen in izpopolnjen, v čast Koprivi in »Utrinarjem«. Nasprotno pa ne morem najti nobene lepote v pesmi »Tiho prisviral je mrak...«, ne v izvajanju ne v misli. Ponesrečena je prestava: »Zasviraj ji pesnico pomladnega ptičje golenja«. Kakor Kopriva zna, tako tudi v malomarnosti ne zna. Krošelj skokoma napreduje. Želel bi samo, da se otrese ankrate premističnega pripovedanja. Malo sicer mikajo take »slike za zavese«, a če je zavesa pretežka in postaja pesnica uganka, zgubi svojo mikavost. Krošelj je umetnik, piše kakor življenja. Umetnika ljubimo, ker se učimo od njega. Zato pa naj bo izpijete do nas jasnejši. Njegovo »Koprnenje« in »Ljubezena« sta krasni. »Bela hostija« je lepa, dobra, a brezsmiselno razkosana v stihe. Kreft je dober opazovalec in temu primeren risar. V svojem slogu združuje jedrnatost in dekorativnost. Razlika med lanskim »Povojanjem Ivana Begunca« in letošnjim »Sinom vlačuge« priča o velikem napredovanju, in ta tek, upam, še dolgo ne bo končan. Samo eno napako ima: Preskop je s svojimi darovi! Kreft, tebi gre beseda! Arsenak je letos bolj šibek. Brez pomena in brez določnega motiva je »O binkošti«. Slabo izražena je misel v »S pot«. Mnogo Avsenakovega je nepregledano in neizpoljeno. Dober je v »Kleti«. Tu je podoben modernj franc. in italijanski, posebno Baudelairen, samo, da je zmernejši in šočej. Veseli me ta modo izražanja, ker mi se satanizmo bojimo. Tako se mu je umikal Debeljak, za kar ga Miran Jarc graja in mu svetuje »Correspondance«. (Radoveden sem, kdo se bo upal tega kosa!) Avsenaku je soroden Ferme. Lepe so »Razpote slike moje mladosti«. Njemu velja tole: Razko-

sana proza v vrstice po tri do štiri besede je guda! Taka je »pesem«: »Ko pred tvojo podobo klečim...« in »Klicodmev«, ki ima še strašnejšo obliko, in kjer nobeni možgani ne najdejo »odmeva«. Ali ni lepša okrožena proza, ritmična, in če tudi ritma nočete, kar je tudi prav, lep slog. Tudi Ferme napreduje. Lanska »Idila(?) mesečne noči« je reva na »Razpetim slikam«. Bohanec je mehak značaj, zrcalo, ki reflektira slike da, žal, ne vedno resnične slike. On jih sprejema, ne oddaja pa jih take, ampak ji pretvorjene s svojo subjektivnostjo kaže drugim. — Bohanec je risar trpljenja, in po krivici ga je imenoval Rehar pesniarista. V tej številki sta najboljši »V parku« in za njo »Naša pesem«. Slaba pa je »V album«. Simpatičen je Borko. Ščukana je »Molitev«. Slaba pa je prva kitica »Brez snežink«. Še nekaj! Radi bi vedeli, kdo je korektor, da ne popravi spako: »O Binkošti«(?) — A. M.

x Kralj Peter I. Osvoboditelj. Spomni Velikega Kralja Osvoboditelja — Ujedinitelja zbral in priredil Jakob Dimnik, šol. ravnatelj. Izdalo in založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«. To je naslov lično vezani, 130 strani obsegajoči spominski knjigi, ki bo dobro služila šolskim in učiteljskim knjižnicam, čitalnicam, bralnim društvom, narodnim knjižnicam ter tudi vsakemu posameznemu učitelju in učiteljici ob naših državnih praznikih in pri zgodovinskem pouku. Knjiga, ki jo krasi slike kralja Petra I. Osvoboditelja, kralja Aleksandra I. in Karadjordja (Črne Jurija), ima štiri poglavja in sicer: 1. Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. Osvoboditelj umrl. (21 sestavkov.) — 2. Veličastna zadnja pot kralja Osvoboditelja. (10 sestavkov.) — 3. Iz življenja kralja Petra I. Osvoboditelja. (36 zgodovinskih pripovedk in anekdot.) — 4. Karadjordje (Črni Jurij) — ded kralja Petra I. (20 anekdot, med temi 12 v srbohrvaščini.) Knjiga, ki ji je dala Učiteljska tiskarna prav lično opremo, je zanimiva

po vsebini, času primerna in potrebna, zato jo prav toplo priporočamo. Naroča se v Učiteljski knjigarni in pri vseh drugih knjigotrožcih.

x Osnovanje diletantskega gledališča v Dubrovniku. Dubrovniški listi poročajo, da se je te dni tamkaj zopet osnovalo Dramatično društvo, ki bo pričelo prirejati v tamkajšnji gledališki zgradbi redne predstave.

x Umetniške razstave v Osijeku. V Osijeku se vršita v prihodnjem januarju dve umetniški razstavi. Znani akademski slikar Milenko D. Gjurić bo razstavil svoja grafična dela (ciklus Zagreb), akademski slikar Mirko Rački pa svoj ciklus Danteove »Božanske komedije«.

x Jugoslavenski Pomorac. Primili smo 19. broj ove dobro uređivane smotre za propagando našega mora i pomorstva. Najnoviji broj donosi članak Mirka Filipovića Nikača o putu Genova — Marseille — Barcelona (nastavak) dalje članak Milana Kosovića povodom manifesta Saveza jugoslav. pomoraca i prilog H. V. Capponija o kraljevskoj jahti. Prvi puta objavlja »Pomorac« i slike: naš novi plivač dok u Kraljevici. U »Vijestima« nalazimo više novosti iz našog pomorskog života.

Izored sodišča.

Cerkveni tat.

Predzadnjo nedeljo meseca julija 1922 je bila iz župne cerkve pri Sv. Marjeti niže Ptujja ukradena pozlačena, deloma srebrna monštranca in dva ciborija v vrednosti 20.000 K. O vlomilcu v cerkev ni bilo pri nas spočetka nobenega sledu. Zasačila pa ga je graška policija že čez par dni v osebi znaneega nasilneža, tatu in tihotapca Vinke Kurnika iz Bačkove. Princel je namreč k nekemu urarju v Gradec majhen del monštrance in vprašal, kako vrednost predstavlja. Urar ga je dal aretirati in pri policiji se je našel še

pokrov od ciborija vstil v njegovi suknji. Nekemu svojemu sojetniku v policijskem zaporu je zaupal, da ima več v neki graški gostilni shranjeno, kjer je policija res našla monštranco in oba ciborija, toda vse popolnoma razbito. Kurnikov beg iz graških policijskih zaporov se je ponesrečil, na kar je bil izročen deželnemu sodišču v Gradcu. Ker je Vincenc Kurnik jugoslovanski državljan in ker je vlom izvršil v Jugoslaviji, so ga graške oblasti izročile okrožnemu sodišču v Mariboru. Kurnik je vlom v cerkev tajil in je trdil, da je monštranco in oba ciborija našel v nekem gozdu blizu državne meje v Prekmurju, ko se je vračal v Nemško Avstrijo s svojih tihotapskih potovanj po Ljutomerskem okraju. Njegovemu naivnemu zagovoru sodišče seveda ni verjelo in mu je z ozirom na njegovo pisano preteklost prisodilo poldrugo leto težke ječe.

Objave.

§ I. Mariborski Bioskop. Radi velikanskega uspeha, ki ga je žel film Teodora, cesarica bizantinska v Beogradu in ker je bilo predavanje tega filma tamkaj prolongirano, se kljub vsem mogočim poizkusom vodstvu ni posrečilo ta film pridobiti za naznanjen termin, in je primorano predrugiči vdolbo filma, tako da pride Teodora dne 25. decembra prvič do predvajanja v Mariboru. — Danes četrtek, petek in sobota pa se predvaja v I. Mar. Bioskopu velikanska pretresljiva drama v 7 činih »Ožigosani v Rusiji« po znamenitem romanu Aaga Madelung. — V nedeljo začne izborna uspeša pustolovno kriminalna drama v 6 činih »Maciste in njegov najboljši film 1922« v ljubljencem kinopublike Maciste v glavni vlogi.

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Ostal

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti **PALMA** skaučuk potpeelnike in potplate

2379 10-1

Prostovoljna javna dražba
premišaln (pohištvo, obleka, kuhinjsko orodje in dr.) iz zapuščine Albine Mlinarič se vrši s sodnijskim dovoljenjem
dne 2. decembra 1922 ob 14. (2.) uri popoldan
v Gregorčičevi ulici št. 14, prtiličje.
Kupljene predmete je treba takoj plačati in odstraniti. 2373 3-2
Notar dr. Franc Firbas, kot sodni poverjenik.

Baterije za žepne svetiljke, žepne vžigalnike, razno galanterijo in drobnarijo priporočila 2381
D. Rosina, Vetrinjska ul. 26.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne prideleke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 83. 1328**

Mala oznanila.
Dobro hrano dobijo gospodje in go. pe. Koroška cesta št. 18 dverišče. 2175 2-1
Na hrano se sprajme s 1. decembrom več gospodov in gospodičen. Naslov v upravi. 2377
Naznanjam, da sem se preselila iz Aleksandrove ceste 33 v Mlinsko ulico št. 34. Fani Glogovšek. 2374
Popolnoma novo pohištvo za sobo in kuhinjo, z madracami in divanom, se po ceni prodaja. Vpraša se v gostilni Nendl, Tržaska cesta 1, v popoldanskih urah. 2383
Popolnoma nova nerabljena spalnica iz trdega lesa se po ceni prodaja. Vpraša se od 14.—16. ure Vrazova ulica 3. III. nadrž. 2378 3-1
Tovarna pohištva Koroška cesta 46, Hochnegger in drugovi, ima v zalogi spalne in jedilne sobe kakor tudi kuhinjske opravne po tvorniških cenah. Sprejme tudi vsako mizarско delo. 2346 10-4
Higijenična brivnica se vsem priporoča. P. vovrstn postrežba Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Ravnatelj odvetniške pisarne
popolnoma verziran, prima moč, želi spremeniti službo radi družinskih razmer. Dopise je nasloviti pod »S. B.« na upravo tega lista. 2382

KLOBUKE
ter razne modno in galanterijsko blago v veliki izbiri in najceneje pri 10-5
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Iščem za svojo 12 letno hčerko
v svrhe popoldanske konverzacije mlado, lepo in čisto slovenščino govorečo gospodično iz boljše družine. Prijaviti se je pri gospej Hildi Dolček, Maribor, Gosposka ulica 27. 2376

HRVATSKI RJAVI PREMOG
IZ PREMOGOVNIKOV:

Ladanje	Din 33.—	} za 100 kg
Ključarovci	34-50	
Konjščina	36.—	
Ziatar-Bistrica	37-50	
Cerje Tužno	38.—	} za m ³
Bukova drva zagorivo „	700.—	

franko stanovanje oddaja vsako množino tvrdka
F. & A. UHER
veletrgovina z drvmi in premogom
Maribor, Slovenska 8
TELEFON 344 2383 6-6